

DE HERMES-ERVARING

WAT ZEG JE, EEKHOORN ?
SPELEN ALS LEVENSKUNST...?

Henk Kranenburg

INHOUD

Blz.

<i>Inleiding: Eekhoorn op mijn pad</i>	7
<i>Nootjes begraven</i>	8
<i>In kwetsbaarheid aanwezig zijn</i>	10
<i>Wie ben 'ik', Eekhoorn?</i>	12
<i>Gedicht 'Eekhoorn'</i>	14
1. Hermes in de Mythologie	15
God van de grensverlegging	16
Enkele kinderen van Hermes	21
Goddelijke coach	25
Terugblik en gedicht 'Hermes'	30
2. Hermes als Mercurius in de Alchemie	33
Zo boven zo onder (De Hadarât)	34
Zo binnen zo buiten (Mercur & Sulfur)	38
Zwart, wit en rood	43
Terugblik en gedicht 'Mercurius'	50
3. Hermes in Overgangsriten	53
Numineuze ervaringen	54
De Grot van de Blinde Vissen	57
Procedureel geheugen	62
Terugblik en gedicht 'Overgangsrite'	65
4. Mercurius verdwijnt en duikt weer op in de Psychologie	67
Dominantie van het Sulfur (Het Empirisme)	68
Actieve imaginatie en het duister (Jung)	75
De Pre-logische Realiteit (Hillman)	80
Terugblik en gedicht 'Imaginatie'	84
5. Hermes in de Fenomenologie	87
Goethe en de Mercur-slang	88
Verbeeldingsmobiliteit en het Spel (Bachelard/Schiller)	92
Imaginatie en de Anthropos (Steiner)	97
Terugblik en gedicht 'Voorbij de zee der wijzen'	109

6. De Hermes-ervaring		111
Zelf alles bezielen	112	
Terugkijken op ‘bijzondere ervaringen’	115	
Speelruimte creëren	120	
Terugblik en gedicht		
‘Laat mij een dwaas zijn’	122	
7. Hermes in Uitvoering nu		125
Kleinschalige experimenten	126	
Met Hermes innoveren	132	
Relatie maken	136	
Terugblik en gedicht ‘Hermes Nu’	140	
<i>Nawoord: Leven met Eekhoorn</i>		<i>143</i>
<i>Wat doe je daar als mens?</i>	<i>144</i>	
<i>Gevoel van verantwoordelijkheid</i>	<i>146</i>	
<i>Hoogste boomtop</i>	<i>148</i>	
<i>Gedicht ‘Eekhoorn en ik’</i>	<i>149</i>	
Bijlage: Alfabetisch overzicht van Griekse Goden en helden uit hoofdstuk één		150
Literatuuroverzicht		153

Colofon:

De Hermes-ervaring

Dit boek is samengesteld door Henk Kranenburg (voormalig leerkracht aan de Vrije School Driebergen).

Keuze van illustraties: Henk Kranenburg.

Uitgever en auteur hebben hun best gedaan om eventuele rechthebbenden van beeldmateriaal te traceren.

Mocht er iemand zijn die desondanks meent aanspraken daarop te kunnen maken, dan kan deze zich vervoegen tot de uitgever.

Drukwerkbegeleiding: Rob Tuk (uitgever Vrije Opvoedkunst).

Geraadpleegde literatuur: zie Literatuuroverzicht aan het eind van dit boek.

© Uitgever: Vereniging voor Vrije Opvoedkunst, Molenvliet 442, 3076 CM Rotterdam, Zomer 2021.

www.vrijeopvoedkunst.nl, email: info@vrijeopvoedkunst.nl

Niets uit deze uitgave mag worden gekopieerd of digitaal opgeslagen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

VOORWOORD

In de tijd dat ik dit boek schrijf zitten we midden in de corona-crisis. Dit doet een appél aan ons bewustzijn, dat het anders moet. Dat de woekerende economie, voedselindustrie en bureaucratie ons voortbestaan bedreigt en dat er een ander soort houding en vaardigheid nodig is voor de 21ste eeuw.

In het onderwijs leidde het maatschappelijk gesprek over waar leerlingen voor de 21ste eeuw op voorbereid moeten worden tot ‘een nieuwsgierige, zelf onderzoekende, ontwerpende en samenwerkende houding met overeenkomstige vaardigheden’. Ik kan dat alleen maar onderschrijven. Scholen wordt opgeroepen om dat in hun onderwijsopzet vorm te geven. Niets mis mee. Maar de titel waaronder deze innovatie moet plaatsvinden is dan weer verrassend. Deze wordt verwoord met “Wetenschap & Techniek”, wat suggereert dat daar onze toekomst in zit.

Natuurlijk zullen uitvindingen en toepassingen daarvan elkaar in toenemende mate opvolgen, maar ligt de huidige wetenschapsopvatting en de wijze waarop we de techniek nu hanteren niet juist aan de wortel van de crisis waar we inzitten? Is er niet een ander soort denken en voelen nodig, zoals mededogen en liefde voor de ander en de natuur met een authentieke, gevoelvolle en morele wijze van wetenschapsbeoefening?

Door de nadruk op de huidige wetenschapsopvatting en techniek worstelen Vrijescholen om deze insteek een plek te geven in hun curriculum, terwijl het Vrijeschool-onderwijs zelf van oorsprong juist bedoeld is voor de toekomst. Om de leerlingen voor te bereiden op de 21ste eeuw kunnen wij beter onze kernwaarden weer naar boven halen en toespitsen op het zelflerend vermogen en de reflectie daarop van kinderen. Wat van het Vrijeschool-onderwijs wekt vooral die toekomstkrachten? Zaken als verbeeldingskracht, situationeel handelen, intuïtief vermogen, vertrouwen op jezelf, gebruik maken van de nachtwerking, eigen verbinding maken e.d. En hoe leef je die toekomstkrachten als leerkracht voor, met behulp van bijvoorbeeld intervisie?!

Over die kernwaarden schreef ik eerder de boeken:

- ‘De Wil van U, *de zeven fasen van de Theorie U in de Vrijeschoolpedagogie*’,
- ‘Leerkracht van de opkomende Zon, *een pleidooi voor levend onderwijs*’ en
- ‘Leven in het Onbenoembare, *Vrijeschoolachtergrond in beelden*’.

Dit nieuwe boek gaat over wat ons in mijn ogen toekomstgericht kan maken. In plaats van ‘Wetenschap & Techniek’ beschrijf ik ‘*de Hermes-ervaring*’ als voorbereiding op de komende eeuw. Waarom en hoe? Dat lees je in dit boek. Inspiratie daarvoor kreeg ik van een eekhoorn.

Ik hoop dat dit boek kan bijdragen aan de speelruimte in je leven en die van de kinderen, waarmee je de toekomst naar je toe kunt halen.

Ik wens je veel leesplezier en herkenning!

Henk

P.S. Met dank aan Adrine Pool en Sonja Helling voor het lezen van het concept en het geven van uiterst nuttige feedback.

Het boek is garenloos gebonden, telt 156 pagina's 135 grams silk en heeft formaat A4.

Prijs € 24,50 (exclusief verzendkosten). Te bestellen bij: info@vrijeopvoedkunst.nl